

Erik Bouman

www.gold4life.org

Maart 2012

[BEN IK EEN DISPENSATIONALIST?]

Er bestaat veel onduidelijkheid over de verbonden en beloften van God in het Oude Testament. Vele verschillende interpretaties botsen tegen elkaar met nog meer verwarring tot gevolg. Deze korte uiteenzetting tracht hierin enigszins helderheid te geven te geven. Voorganger Erik Bouman onderbouwt vanuit de Bijbel zijn persoonlijk standpunt en behandelt vragen als, “Welke relatie heeft de kerk met Israël?” en “Is de kerk het nieuwe Israël of spreken we hier over twee entiteiten?” Een praktische studie die je helpt om zelf te groeien in bepaalde theologische standpunten en een heldere kijk op de Bijbel.

Ben ik een dispensationalist?¹

Mogelijk is dit een vraag die nog nooit eerder in je opgekomen is en schrikt de titel je al af om nog verder te gaan lezen. Toch is deze vraag van groot belang voor iedereen die zijn Bijbel leest. Of je al dan niet een dispensationalist bent heeft namelijk verregaande gevolgen hoe je de Bijbel leest en interpreteert. Je overtuiging hierin bepaalt daarbij ook of Israël volgens de Bijbel wel of geen toekomst heeft. Ik hoop dat dit schrijven voor velen een aanzet mag zijn om het belang van de vraag te erkennen en deze persoonlijk ook te beantwoorden.

Bedelingenleer en verbondsleer

Dispensationalisme is de geloofsopvatting die een onderscheid maakt tussen de volken van God, namelijk Israël en de kerk (dispensationalisten in Nederland gebruiken liever de term 'gemeente'). Bedelingenleer is de Nederlandse aanduiding voor de internationale term dispensationalisme.

We hebben in theologisch Europa doorheen de eeuwen een theologie gekend waarin Israël vervangen was door de kerk. De kerk van Jezus Christus werd gezien als het 'nieuwe Israël' en had hiermee een enorme erfenis op haar hals gehaald. Het klinkt mogelijk vreemd en onlogisch, maar de kerk heeft namelijk doorheen de eeuwen de Joden haat gevoed en het antisemitisme leven in geblazen.

Het zijn vooral de Reformatorische stromingen binnen de kerk van Christus, die de vervanging van Israël door de kerk onderschrijven, uitdragen en verkondigen. Dit zijn broers en zussen in de Heer die streven naar een correcte Bijbeluitleg en geloven in de soevereiniteit van God in de verlossing. Mensen die geloven dat God voor de grondlegging van de wereld al Zijn kinderen heeft uitverkoren en door Zijn voorzienigheid al Zijn kinderen ook werkelijk behouden zullen worden. Hierin juichen wij hun toe en staan we op dezelfde basis. Maar als het om Israël, de uitverkorene Gods (Deut. 7:6; 14:2; Jes. 44:1-2; 45:2) gaat, blijken ze ineens niet meer te staan op de onvoorwaardelijke uitverkiezing. Nochtans zouden zij die calvinistisch zijn in de verlossingsleer, net degenen moeten zijn die een plaats hebben voor Israël in de toekomst.

Als ik dit zo schrijf dan komt er mogelijk bij sommigen de gedachte op of ik dan een aanhanger ben van de bedelingenleer. Laat ik die vraag ook een beantwoorden.

Nu het is wel eens lastig om antwoord te geven op de vraag of ik de bedelingenleer (Engels - dispensationalisme) onderschrijf in mijn visie op de Bijbel. De bedelingenleer heeft nogal wat tegenstanders die bij het woord een bijzonder negatieve lading toeschrijven en daardoor meestal geen luisterend oor meer hebben. Daarbij zijn er nogal wat variaties binnen het dispensationalisme. Al mijn theologische overtuigingen zijn niet samen te vatten in wat algemeen omschreven wordt als de bedelingenleer. Maar als het gaat over Israël en de gemeente van Jezus Christus hoor ik zeker en vast thuis in het kamp van de bedelingenleer. Laat ik daarom mijn overtuigingen eens trachten te verwoorden.

¹ Met dank aan Matt Waymeyer, 'Am I a dispensationalist'

De klassieke bedelingenleer deelt de Bijbel op in een aantal bedelingen of perioden. Dit zijn meestal 7 fasen waarin God op verschillende manieren met Zijn schepselen omgaat om Zijn plan en doel ten uitvoer brengen. In deze verschillende perioden houdt God er een verschillend bestuur, 'oikonomia' op na. Hij verwacht niet op alle tijdstippen hetzelfde van Zijn schepselen.

In essentie is er zeker een bepaalde opbouw in de Bijbel terug te vinden, maar een exegetische onderbouwing voor de 7 fasen vind ik in de Bijbel niet terug. Een progressie in de openbaring van God is wezenlijk, maar 7 afzonderlijke fasen zijn exegetisch moeilijk te onderbouwen. Deze klassieke bedelingenleer vormt dus niet mijn benadering van Gods Woord.

Verder is het zo dat sommigen binnen de bedelingenleer zo ver gegaan zijn dat ze twee Nieuwe Verbonden kennen, één voor Israël en één voor de kerk. Soms zien we in de bedelingenleer de fout dat het kruis van Christus plan B van God is. In plan A werden de Joden als volk van God behouden door de werken van de wet. In het nieuwe plan B wordt hemelse volk van God, de kerk, gered door geloof in Christus alleen. Hierdoor wordt gesuggereerd dat het evangelie van Jezus Christus anders was dan het evangelie van Paulus. Dit alles is in mijn optiek een enorme ondermijning van de opbouw en continuïteit van Gods Woord.

Er is veel meer continuïteit in de Bijbel dan vaak wordt weergegeven in de bedelingenleer. Daarom onderschrijf ik dat gedeelte van de bedelingenleer zeker niet. Buiten dat zijn er nog mensen die geobsedeerd zijn met het definiëren en aanwijzen van de antichrist, de datum willen bepalen voor de opname of druk bezig zijn de hedendaagse gebeurtenissen te verbinden met profetieën uit het Oude Testament. Geen van deze zaken zijn onderdeel van de bedelingenleer die ik onderschrijf. Hierdoor zullen velen mij niet zien als een ware aanhanger van de bedelingenleer.

Maar wat geloof ik dan wel om toch in het kamp van de bedelingenleer te vallen? Om te beginnen wijs ik elke vorm van verbondstheologie af. Het is duidelijk voor mij dat de kerk Israël niet vervangen heeft. De kerk is geen continuering van Israël². Ik geloof dat het lichaam van Christus de geestelijke eenheid begonnen is op de Pinksterdag beschreven in Handelingen 2 en geen Israël is. De radicale scheiding en verschillen die sommige aanhangers van de bedelingenleer onderschrijven onderschrijf ik echter niet, maar ik zie wel een verschil tussen beiden³.

Sommigen zouden mij dus klasseren als aanhanger van de bedelingenleer en in dat opzicht zou dat best kunnen. Maar mijn gedachten met het oog op de bedelingenleer richten zich veel meer op de toekomst van Israël. Eenvoudig gesproken geloof ik dat Israël als volk een toekomst heeft in Gods plan. Dat God in de toekomst alle beloften welke Hij belooft heeft aan Israël ook zal vervullen. Dit is eigenlijk de essentie van mijn dispensationalisme een verschil tussen Israël en de gemeente van Jezus Christus.

² Verbondstheologie is een systeem waarbij de Bijbel geïnterpreteerd wordt aan de hand van twee verbonden: het verbond van de werken en het verbond der genade. Soms verdeeld men het ook in drie verbonden namelijk: werken, verlossing en genade. Sommige verbondstheologen geloven dat de kerk de plaats van Israël heeft overgenomen of ingenomen. Waarbij Israël niets anders is dan een lege huls waar de parel van is weggenomen waardoor ze hun plaats in de verlossingsgeschiedenis permanent hebben verloren. De kerk en het Nieuwe Verbond hebben Israël en de wet definitief aan de kant gezet.

³ Ik zie geen exegetische basis in Gods Woord voor de onderbouwing van het verbond van verlossing, het verbond van werken en het verbond van genade. Deze verbonden worden in de Bijbel niet benoemd, beschreven of naar verwezen. Ze worden ingelezen in de Bijbel.

Een onvoorwaardelijk en voorwaardelijk verbond

Laat me het duidelijk maken. In het boek Genesis maakt God een verbond met Abraham. Hij belooft om:

1. Abraham te zegenen,
2. Abraham zijn naam groot te maken;
3. uit Abraham een groot volk te laten voortkomen;
4. aan Abraham het land Kanaän te geven als een blijvend bezit en eigendom⁴ ;
5. dat de volken door Abraham gezegend zouden worden (Gen 12:1-3, 7; 15:7-21; 17:1-21).

Ook al zijn sommige aspecten van dit verbond reeds vervuld, toch geloof ik dat voor Israël de uiteindelijke vervulling om het land Kanaän als een eeuwigdurend bezit te hebben nog toekomstig is.

Een verbond is een overeenkomst tussen twee partijen. We kennen daarvan twee verschillende vormen: een unilateraal (eenzijdig) verbond en een bilateraal (tweezijdig) verbond. Bij een bilateraal verbond zijn beide partijen in dezelfde mate verantwoordelijk om hun kant van het verbond te vervullen ten gunste van de ander, denk bijvoorbeeld aan het huwelijk tussen man en vrouw. Het verbond met Abraham was echter eenzijdig door God gemaakt (Gen.15:8-12, 17-18). Het verbond is eenzijdig, unilateraal, onbreekbaar, onomkeerbaar en onvoorwaardelijk. God neemt hierin de volle verantwoordelijkheid op zich om de beloften te vervullen. De uiteindelijke vervulling van dit verbond hangt dus niet af van Abraham, maar van God. Het is onbreekbaar, onomkeerbaar en eeuwigdurend (1Kron.16:15-18; Jer.33:25-26; Luc. 1:72-73).

Maar heeft God dan helemaal geen voorwaarden gesteld aan Israël als Zijn volk?

Er zijn zeker en vast voorwaarden gesteld aan het volk, ze hebben immers de wet gekregen na de uittocht uit Egypte. God maakte aan de berg Sinaï met het volk een bilateraal verbond met Israël. In dit verbond van Mozes ligt de nadruk anders (Exodus 19:5; Deut.28:1-2, 15-65). Het is anders in functie dan het verbond met Abraham. Het verbond met Abraham was is eenzijdig, onbreekbaar, onomkeerbaar en eeuwig. We zien dat Abrahams gehoorzaamheid enorme zegen gaf, maar het verbond zou ongeacht zijn gehoorzaamheid sowieso doorgaan. Hierin verschilt het verbond met Abraham ten opzichte van het verbond met Mozes.

Het verbond van Mozes was enkel voor de Israëlieten. Het had nogal wat voorwaarden die alleen voor Israël waren bedoeld (Ex. 24:8; Deut. 30:6). De wet was gegeven om in het land een volk te zijn met regels die een reflectie waren van Gods heilige karakter en wezen. Het verbond met Mozes had een tijdelijk karakter (Heb. 7:11-12, 18-19, 22, 24).

Het verbond van Mozes werd gegeven om de zegeningen van het verbond van Abraham te verwezenlijken⁵. Het verbond van Mozes kende zegen (Lev. 26:1-13;

⁴ De beloften van het land vinden we terug in - Genesis 12:1, 7; 13:15, 17; 15:7, 18; 17:8; 22:17; 24:7; 26:3-5; 28:13, 15; 35:12; 46:3-4; 48:4; 50:24; Exodus 3:8, 17; 6:6-9; 23:23-33; 34:24; Deuteronomium 1:8, 36; 6:10, 18, 23; 7:13; 8:1; 9:5; 10:11; 11:9, 21; 19:8; 26:3, 15; 28:11; 30:20; 31:7; and 34:4.

⁵ Ik geloof dat met de verbonden van Abraham, David en het Nieuwe Verbond onvoorwaardelijke, unilaterale en eeuwige verbonden zijn gemaakt met Israël. Deze verbonden zullen dan ook letterlijk vervuld worden aan Israël. Dat neemt niet weg dat de kerk kan deelnemen aan of delen in de vervulling , maar de kerk neemt geen plaatsvervangende rol in die ertoe zou leiden dat Israël afgestoten zou worden. De fysieke en geestelijke beloften aan Israël zullen worden vervuld aan Israël. Het verbond van Mozes was tijdelijk en zou uiteindelijk verdwijnen en vervangen worden door het Nieuwe Verbond.

Deut. 28:1-14) maar ook vervloekingen (Lev. 26:14-46; Deut. 28:15-68 Lev. 26:32-33; Deut. 28:63-64). God had beloofd dat het volk het land Kanaän voor altijd in bezit zou krijgen, dit was zeker. Het verbond van Mozes was de manier om er te wonen en de zegen te ontvangen maar daarbij was er wel een voorwaarde, namelijk gehoorzaamheid aan de wet. Door gehoorzaam te zijn aan de wet konden de Israëlieten de zegen van het land ontvangen, maar ongehoorzaamheid zou uitstel kunnen geven van de landbelofte gemaakt met Abraham. Het was dus mogelijk dat de belofte uitgesteld kon worden om op een later tijdstip in vervulling te gaan.

Aan het eind van zijn leven spreekt Mozes het volk op de vlakte van Moab toe. Dit is een bijzonder belangrijk gedeelte dat doorslaggevend is om de toekomst van Israël te begrijpen. Het volk Israël staat op het punt om het land in te gaan en krijgt de waarschuwing en opdracht om trouw te gehoorzamen aan de wet. Als het volk ongehoorzaam zou zijn dan zouden ze onder de volken verstrooid worden (Deut. 28:63-64). Maar een paar verzen later wordt door God duidelijk gemaakt dat het volk ontrouw zal zijn en dus verstrooid worden onder de volken (Deut. 30:1; 31:14-22; Joz. 23:16).

Dit is echter nog niet alles want God zal zijn volk Israël na de verstrooiing ook weer terug brengen in het land. Hij zal ze berouw en inkeer geven en hun hart besnijden. Zo zal uiteindelijk het volk Israël hersteld worden in het land en de belofte van Abraham worden verwezenlijkt (Deut. 30:2-10). Dit is cruciaal om het plan voor Israël te begrijpen om te weten dat er een dag zal komen dat Israël hersteld zal worden, dit is nu nog toekomst.

Het volk gaat onder leiding van Jozua het land in, maar na hem komt een generatie Israëlieten die de werken van God niet kent (Richt 2). Richter na richter wordt door God gezonden om het volk te leiden maar het gaat elke keer mis. Het volk eist een koning die over hen heerst (1 Sam 8). Saul regeert 40 jaar (1 Sam 9-31) gevolgd door David die eveneens 40 jaar regeert (2 Sam 1-24). Met David sluit God ook een verbond, hierin komen dezelfde beloften naar voren als in het verbond met Abraham (2 Sam. 7:11-16). Het verbond met David laat zien dat er een volk is (2 Sam. 7:8) en dat er een land zal zijn (2 Sam. 7:10). David zal een nageslacht krijgen, een Koninklijke lijn (2 Sam. 7:11-16). Salomo volgt David op als koning en regeert 40 jaar (1 Kon. 1-11). Na Salomo splitst het land in twee delen, twee aparte koninkrijken, het noorden en het zuiden (1 Kon. 12-22; 2 Kon. 1-25). Negentien koningen regeren in het noorden en tweeëntwintig in het zuiden waarvan velen slechte koningen waren. Afgoderij viert hoogtij en God zendt profeet na profeet om het volk op te roepen tot berouw en inkeer en terug te doen keren naar hun God, maar zonder blijvend resultaat. Dit leidt ertoe dat het noordelijke koninkrijk valt en naar Assyrië wordt weggevoerd (722 v.C. ;2 Kon. 17:6). Het zuidelijke koninkrijk valt later en wordt uiteindelijk weggevoerd naar Babel (v.C. 586; 2 Kon. 25:1-21; Jer. 39:1-10). Israël heeft het verbond met Mozes verbroken met als gevolg dat ze uit het land worden weggevoerd. Dit is een vervulling van Deuteronomium 30:1 en 31:14-22.

Een nieuw verbond

Op het dieptepunt van Israëls bestaan komt God met schitterende beloften. Hij belooft een nieuw verbond. Dit is geen verbetering van het oude, geen nieuwe versie van een oud model, maar een compleet nieuw verbond.

Het is een Nieuwe Verbond met Israël alleen. God maakte enkel beloften aan Israël (Jer. 31:31,33). Israël is en blijft Gods speciale verbondsvolk. Het Nieuwe Verbond is ook onomkeerbaar en eeuwig (Jer. 31:35-37). Het belooft een geestelijke verandering, dit is een nieuw hart, vergeving van zonden, het terugbrengen van Israël in het land en een herstel van de relatie van God met zijn volk Israël (Jer. 31:32, 37-41; Ez. 11:17-20; 36:24-38)

Dus helemaal terug in Deuteronomium 30 gaf de Heer al duidelijk aan dat het oordeel over Israël zou komen als ze ongehoorzaam zouden zijn. Maar dat dit oordeel omgekeerd zou worden door Gods trouw aan het verbond met Abraham, David en het Nieuwe Verbond⁶. Daar bovenop zijn er legio profetieën en beloften gemaakt over het uiteindelijke herstel van Israël⁷ waarvan ik geloof dat deze nog niet zijn vervuld.

Hier komt de aanvaring met verbondstheologie. Deze zien de vervulling van de beloften in de tijd van de terugkeer bij Ezra en Nehemia, in de hedendaagse tijd van de gemeente, in de eeuwigheid of in een combinatie van deze drie. Daarmee ontkennen ze een toekomstige vervulling van deze beloften, een eschatologische vervulling van de verbonden. Hier neem ik duidelijk een ander standpunt in en ben ik meer dispensationalistisch in mijn denken. Ik verwacht een toekomstig herstel van Israël zoals in het Oude Testament aangegeven wordt.

Hiervoor zijn twee duidelijke redenen aan te dragen:

1. Ik zie geen enkele exegetische grond om de beloften van het herstel van Israël in de context van het Oude Testament als vervuld te beschouwen. De beloften van herstel waren niet vervuld onder Zerubbabel (536 v.C.), Ezra (557 v.C.), noch Nehemia (445 v.C.). Dit beloofde herstel is niet vervuld in de gemeente van Jezus Christus en wordt niet vervuld in de toekomstige eeuwigheid.

Hier zijn een aantal redenen voor:

- a. Het is duidelijk dat teksten zoals Jesaja 2:2-4 en 51:4 duidelijk aangeven dat alle volken nog onderwijs krijgen aangaande de weg des Heren. Er is nog steeds kennis nodig om te leven volgens Gods wil. In de toekomstige eeuwigheid kent iedereen de wil van God.
- b. We hebben zojuist gezien dat het toekomstige herstel van Israël voor de glorie van Gods naam onder de volken is (Ez. 36:16-38). Dan zijn er ook letterlijke volken nodig die de Heer nog niet kennen waaraan de Heer zijn

⁶ We zouden het verbond van Abraham, het verbond van David, en het Nieuwe Verbond, kunnen omschrijven als drie koorden die samen één snoer vormen. Het verbond met David is een uitbreiding en aanvulling van het verbond met Abraham. Hierin worden sommige zaken herhaald maar ook uitgebreid, beide verbonden vinden uiteindelijk hun vervulling in het Nieuwe Verbond

⁷ Te denken valt aan Jes. 2:2-4; 11:1-16; 14:1-2; 27:1-13; 35:1, 10; 43:5-6; 49:8-13; 59:15b-21; 62:4-7; 66:10-20; Jer. 3:11-20; 12:14-17; 16:10-18; 23:1-8; 24:5-7; 30:1-3, 10-11; 31:2-14; 32:36-44; Ez. 11:14-20; 20:33-44; 28:25-26; 34:11-16, 23-31; 36:16-36; 37:1-28; 39:21-29; Hosea 1:10-11; 2:14-23; 14:4-7; Joel 3:18-21; Amos 9:11-15; Obadja 17, 21; Micha 4:6-7; 7:14-20; Sefanja 3:14-20; Zacharia 8:7-8; 10:6-12; and 14:11.

heilige naam bekend maakt. Dit allemaal naar de eeuwigheid te verplaatsen doet onrecht aan de tekst van Ezechiël.

- c. Het onderliggende probleem hierbij heeft alles te maken met de manier van Bijbeluitleg (hermeneutiek). We geloven dat het verkeerd is om het NT als basis te gebruiken om het OT uit te leggen. Daarmee verliezen we in grote mate de grammaticale historische betekenis van de oudtestamentische tekst. Het is een enorme grote fout om de uitleg van het OT afhankelijk te maken van het NT. Het is volledig verkeerd om de beloften en verbonden in het OT door de lens van het NT uit te leggen.
- d. Deze herinterpretatie van het Oude Testament, waarin Israël het land ontvangt, wordt dan niet meer als letterlijk gezien, maar geïnterpreteerd als de kerk die de verlossing en het hemelse land van de eeuwige staat ontvangt. Dit is volledig buiten de tekst van het OT en is totale en volmaakte inlegkunde van wat er niet staat en wat niet bedoeld wordt in de OT teksten.
- e. Dat betekent dat de mensen waar het OT aan geschreven was, de Israëlieten van het OT, de tekst op geen enkele wijze juist konden begrijpen en uitleggen. De openbaring van God in het OT was er juist op gericht om dingen te openbaren, niet om te verbergen. Het OT zou dan voor de Joden in die tijd volledig van nutteloos zijn geweest. De profeten zouden boodschappen gegeven hebben die niemand zou kunnen begrijpen. Wat eerder of voorafgaand werd onthuld in de Bijbel wordt echter niet tegengesproken door wat volgt in de Schrift.
- f. Als we dit een stap verder nemen lijkt het mij dat in de verbondstheologie, God de oorspronkelijke lezers van het Oude Testament niet alleen in de waan gelaten heeft door het verbergen van de werkelijke betekenis van Zijn beloften. Maar dat God ze daadwerkelijk misleid heeft door hen te laten geloven dat Hij A beloofde maar eigenlijk B bedoelde. Dit lijkt me een grove aantijging aan het adres van God zelf en zijn openbaring van zichzelf in het OT en het NT. God kan meer doen dat Hij beloofd en geopenbaard heeft maar nooit, nooit minder. Een land aan Israël beloven en dat uiteindelijk toch niet geven is duidelijk minder dan God heeft beloofd.
- g. God heeft Zijn beloften naar Israël nog niet volbracht. Daarom verwacht en wacht ik op de toekomstige vervulling

Hiervoor kunnen verschillende argumenten worden aangedragen:

- (1) De belofte van de Heer aan Israël om de tien stammen van het noorden en de twee stammen van het zuiden weer bijeen te brengen (Jes. 11:12; Jer. 3:18; 23:5-8; 31:27; Ez. 37:15-23; Hos. 1:11; Zech. 10:6). Dit is onder geen enkele van de drie leiders gebeurd. Sterker nog, een groot aantal Israëlieten ging helemaal niet terug naar het land Israël en sommigen wilden helemaal niet terug.
- (2) Een aantal teksten in Gods Woord spreken duidelijk over een geestelijk herstel waarna Israël God volledig en constant zal

gehoorzamen (Deut. 30:1-10; Jer. 3:17; 24:7; 32:36-44; Ez. 11:14-20; 36:24-38). Maar na de terugkeer in het land waren de Israëlieten nog steeds ongehoorzaam en getuigende ze helemaal niet van een geestelijk vernieuwd hart (Neh. 13; Ezra 9-10)

- (3) Een aantal teksten in Gods Woord geven duidelijk aan dat het herstel van Israël zo onvoorstelbaar overweldigend zal zijn dat de uittocht uit Egypte er bij in het niet valt (Jer. 16:14-15; 23:5-8). Dat was zeker niet het geval met de voorgaande keren dat Israël terug in het land kwam en hersteld werd.
- (4) Nadat Israël teruggebracht was uit de ballingschap werd er nog steeds duidelijk vermeld dat er nog een toekomstig herstel zou komen. Een volledig herstel, een nationaal herstel terug naar het land (Zach. 10:6-12). Als het volk al terug in het land was vanuit de ballingschap waarom schrijft Zacharia er dan nadien nog over? Heel eenvoudig omdat er nog een volledig herstel gaat komen.
- (5) Volgens Zacharia 10:8 zal het aantal Israëlieten dat teruggebracht zal worden in de toekomst even talrijk zijn als voordat ze in ballingschap gingen. Het aantal dat terug keerde met Zerubbabel, Ezra en Nehemia was bijzonder gering.
- (6) Volgens Jeremia 30:10-11, Zal de Heer Israël herstellen maar daarbij ook alle volken vernietigen waarheen Hij Israël als ballingen gezonden heeft. Dit heeft de Heer niet gedaan bij de vorige keren dat Israël teruggebracht werd naar het land.
- (7) Het land is een onafscheidelijk onderdeel van het Nieuwe Verbond (Ez. 36:24-36; Jes. 59:15b-21). De inauguratie⁸ van het Nieuwe Verbond was pas met Christus en niet in het OT.
- (8) God beloofde een toekomstig herstel van Israël en maakt ook de reden van die terugkeer bekend. Deze keer zou Hij het volk terugbrengen voor de glorie van zijn heilige naam (Ez. 36:16-38). Dit was niet het doel van de voorbijgaande keren dat het volk teruggebracht werd naar het land.

2. Ten tweede geloof ik dat het Nieuwe Testament ook duidelijk onderwijst dat er een eschatologisch herstel⁹ en verlossing van het volk Israël zal komen als vervulling van Gods beloften in de verbonden. Hierbij wil ik duidelijk stellen dat het niet direct noodzakelijk is dat het Nieuwe Testament deze beloften moet herhalen om ze geldig te laten zijn. Als God een belofte maakt in het Oude Testament en deze nog niet is vervuld, dan mogen we verwachten dat deze nog vervuld zal worden. Dit ongeacht of het Nieuwe Testament deze belofte specifiek herhaalt of niet. Maar als ik het Nieuwe Testament lees, kan ik alleen

⁸ Een **inauguratie** is een plechtige bevestiging in een waardigheid, inwijding, intrede.

⁹ Een herstel en verlossing bij de wederkomst van Christus.

maar tot de conclusie komen dat deze volledig consistent en in volle harmonie is met het Oude Testament.

De sleuteltekst in dit geheel is Romeinen hoofdstuk 11. In dit hoofdstuk daagt Paulus de lezers uit met de vraag of God zijn uitverkoren volk Israël permanent aan de kant gezet heeft. Ze hebben niet alleen het verbond met Mozes verbroken en daarbij verstrooit over de aarde, maar hebben zelf de Messias, Gods Zoon verworpen en vermoord. Is er dan nog wel hoop voor Israël, het antwoord is heel duidelijk; absoluut en zeker is er hoop voor Israël¹⁰.

Israël heeft verschrikkelijk gezondigd en is diep gevallen en vervallen in enorme afgoderij, maar hun geestelijke staat is nog steeds omkeerbaar, er is nog herstel mogelijk. Ze zijn nog niet zo diep gevallen dat het onomkeerbaar is (Rom. 11:11). Het ongeloof en de hardheid van Israël zal op een dag omgekeerd worden. Haar "overtredingen" en "tekorten" zullen plaats maken voor haar "volheid" (Rom. 11:12). De "verwerping" door God zal omgekeerd worden en Israël zal geaccepteerd worden door Hem (Rom. 11:15). Ze zal door God opnieuw geënt worden in de verbondszegen (Rom. 11:23-24). De belangrijkste punten van Romeinen 11 zijn dat de verharding niet "volledig" is (Rom. 11:1-10) en dat deze ook nog eens "tijdelijk" is (Rom. 11:11-32). Als aan het eind van deze tijd de verharding weggenomen zal worden (Rom. 11:25), zal het volk Israël verlost worden (11:26). Romeinen 11 voorzegt dan ook heel duidelijk een eschatologische verlossing van Israël¹¹.

De vraag blijft staan of de eschatologische verlossing voor Israël in Romeinen 11:26 de vervulling van de Oud Testamentische beloften zijn of niet? Volgens mij is dat zeker zo. In de context direct volgend op Romeinen 11:26b-27 citeert Paulus het Oude Testament. Het zijn verwijzingen uit Jesaja 59:20-21; 27:9 (mogelijk ook Jeremia 31:31-34). Met andere woorden zal het volk Israël verlost worden aan het eind van onze tijd. De vervolgvazen (Rom. 11:28-29) maken twee dingen heel duidelijk:

- a. Als eerste zien we dat Israël een vijand van God is vanwege de verwerping van het Evangelie.
- b. Maar we zien ook dat Israël geliefd is door God op basis van Zijn verbond met Abraham, Isaak, Jacob.

God zal de tijdelijke verharding eens opheffen, de tijdelijke verharding teniet doen. Dit alles op basis van Zijn beloften die "onberouwelijk" zijn. Daarbij wordt Romeinen 11:27 gesproken over vergeving van zonden. Dit is een duidelijke verwijzing naar het Nieuwe Verbond vernoemd (Jer. 31:31-34; Ez. 36:24-38 en andere Oud Testamentische verwijzingen naar het Nieuwe Verbond). In dit Nieuwe Verbond zal er vergeving zijn van zonden. Dit alles vanwege het verbond met Abraham, Isaak en Jacob welke belofte onomkeerbaar is en deze doorgaat, door loopt in het Nieuwe Verbond.

Het Nieuwe Verbond waarin het verbond met Abraham en het verbond met David hun vervulling zullen vinden zal aan het eind van deze tijd zijn waarneer Israël gered zal

¹⁰ Als een OT profetie of onvoorwaardelijke belofte is gemaakt met een bepaald volk en deze is nog niet is vervuld, zelfs niet in het NT, dan staat deze belofte naar deze groep nog steeds open en moet ze nog steeds vervuld worden. Progressie in de openbaring kan een onvoorwaardelijke belofte niet ongedaan maken. (Feinberg, "Systems of Discontinuity," 76).

¹¹ Romeinen 11:26 voorspelt heel duidelijk de verlossing van het volk van Israël aan het einde van de huidige tijd zal zijn.

worden. Dan zullen alle beloften die God in de verbonden maakte hun vervulling vinden. Hij zal de zonden van Israël vergeven en haar een nieuw hart geven. Ook zal Hij haar terugbrengen naar het beloofde land en zal ze er vredig wandelen in gehoorzaamheid. Christus zelf zal regeren op de troon van David zoals beloofd in het verbond met David. Jezus Christus zal over het volk Israël regeren, Hij zal hun God zijn en Israël zal Zijn volk zijn.

Dit is eigenlijk alles wat ik werkelijk bedoel met dispensationalisme: Israël heeft als volk een toekomst in Gods plan hier op aarde waarbij de Heer zelf alle beloften zal vervullen die Hij in het Oude Testament beloofd heeft in de verbonden.

Israël zal voor duizend jaar in het land wonen en daar op bijzondere wijze van genieten (openbaring 20:1-6). Ze zal vrede kennen en rust. Volgens Openbaring 20 zal dit een tijd zijn waarin Christus regeert, satan gebonden is en Israël centraal staat. Christus zelf zal de Koning zijn en regeren over Zijn volk Israël met een recht en rechtvaardigheid zoals die niet eerder gekend werd (Jer. 23:5-8).

Aan het eind van deze duizend jaar zal Christus satan en alle volken oordelen, dit oordeel maakt de weg vrij voor de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (Open. 21-22).

Het is zoals Jezus uitlegde, het Koninkrijk werd van Israël afgenomen vanwege haar ongeloof en verwerping van de Messias (Matt. 21:43) maar dat was tijdelijk (Matt. 23:39). De tijd waarin we nu leven is de tijd is waarin Israël een tijdelijke verharding kent en blindheid vertoont (Rom. 11:25). Maar op een dag zal de verharding weggenomen worden en zal Israël zich tot Christus, haar Messias keren en verlost worden (Rom. 11:26). Het Koninkrijk zal dan aan Israël hersteld worden (Hand. 1:6-7) en ze zal alle de volheid en volledigheid van de beloften van God ontvangen. God is trouw aan Zijn beloften in Zijn verbonden. Dit is in essentie mijn dispensationalisme en is mijns inziens de beste manier om de Bijbel constant en consequent uit te leggen zodat alle beloften aan Israël ook werkelijk aan Israël zullen toebehoren, in de toekomst.

Het wordt de hoogste tijd dat de kerk van Jezus Christus een standpunt inneemt voor Israël. De Bijbel belooft zegen voor wie Israël belijden en vloek voor wie niet (Gen. 12:3). Dat wil niet zeggen dat het Israël dat vandaag op de kaart staat niet meer onder Gods toorn valt. Dat is nog steeds zo omdat als eerste de Messias moet worden aangenomen (Zach. 12:10), dan zullen ze ook een nieuw hart krijgen naar de onvoorwaardelijke belofte van het Nieuwe Verbond met Israël gemaakt (Jer. 31:31-34).

Het einde van de Bijbelse geschiedenis is net zo belangrijk als het begin van de Bijbel!

Erik Bouman,

maart 2012